

De IJswoestijn

Reusachtige ijskappen en met sneeuw bedekte bergketens, torenhoge door wind en water gemodelleerde ijsbergen, pinguïns, walvissen en duizenden zeevogels. Dit zijn de ongeëvenaarde landschapsbeelden die Antarctica tot het laatste ongerepte natuurgebied van onze aarde maakt. Ongeveer 160 miljoen jaar geleden kwam het arctische continent los van het oer-continent Gondwana en belandde op de tegenwoordige positie op de zuidpool. Uit de vele fossielen blijkt dat daar een subtropisch klimaat heerste. Ongeveer 25 miljoen jaar geleden werd Antarctica met ijs overdekt en daarmee ontstond de grootste ijswoestijn op aarde.

In 1838 werd vanuit de Verenigde Staten een ontdekkingsstocht op touw gezet om nieuwe gebieden te vinden voor de walvis- en robbenjacht. Zo werd de antarctische ijswoestijn ontdekt. Vanaf het begin van de twintigste eeuw zijn het vooral wetenschappelijke expedities geweest die deze ongerepte ijswoestijn aandeden. Onder de meest bizarre omstandigheden werden er onderzoekstations gebouwd en belangwekkend wetenschappelijk werk verricht. Sinds kort wordt Antarctica zelfs door toeristen bezocht. Meerdaagse bootreizen door dit fascinerende landschap laten onvergetelijke indrukken achter. Langzamerhand wordt ook dit laatste natuurreservaat op de wereld ontsloten.

De compositie “De IJswoestijn” van Jan Bosveld beschrijft de antarctische wereld en de invloed die de mens hierop uitoefent. In deel 1 horen we de ontdekking van de ijswoestijn. Een schip laveert tussen de ijsschotsen en de bemanning kijkt hoog op naar de reusachtige ijskappen. De temperatuur is 50 graden onder Celsius en in het heldere licht ziet men ijskristallen oplichten. Deel 2 beschrijft de walvisjacht rond 1900. Vanuit kleine wendbare bootjes worden harpoenen op walvissen gegooid. Totdat hij is uitgeput sleept de walvis de bootjes achter zich aan. Een riskante onderneming waarbij nog enigszins sprake was van een eerlijke strijd. Deel 3 verklankt het wetenschappelijk onderzoek. Onder moeizame omstandigheden worden er vorderingen gemaakt met elementair onderzoek. In deel 4 wordt het oprukkende toerisme en daarmee uiteindelijk de vercommercialisering van Antarctica beschreven. Als de toeristen weer huiswaarts keren en de nacht invalt, hoort men in het slotgedeelte de onherbergzaamheid van de onmetelijke ijswoestijn.